REDACTIUNEA,
Administratiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare .
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate.
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov;
Administraţiunea, Piaţa mare, târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 233. Braşov, Miercuri 22 Octomvrie (4 Noemvrie) 1908.

Criza în Austria şi reflexul ei.

De când cu introducerea votului universal în Austria lucrurile luaseră acolo o direcţiune mai bună întru cât parlamentul a câştigat mult în prestigiul său, care îi lipsia mai înainte, cu atât mai vârtos, cu cât certele şi diviziunile dintre partidele şi naţiunile diferite paralizau toată puterea lui, ba, ani de-arândul făcuseră imposibilă chiar funcţionarea lui regulată. I-a succes ministrului preşedinte Beck, după încercarea zadarnică a lui Gautsch, de a compune un cabinet, care să ducă la sfârşit reforma electorală. Mai târziu când s'a tratat de încheierea pactului cu Ungaria baronul Beck şi-a reconstruit cabinetul făcând din el un guvern de coaliţie, în care erau reprezentate toate partidele mai mari. Germanii ca şi Cehii fac încă parte din guvern, care însă stând în faţa unei nouă crize, ce a fost provocată, precum ştim, de turburările din Boemia, i se impune acuma lui Beck greaua sarcină de a reconstrui a doua-oară cabinetul său ori de a se retrage cu totul.

Majestatea Sa neprimind demisiunea miniştrilor cehi, rezolvarea crizei a fost amânată, şi zilele acestea baronul Beck va trebui să găsească o modalitate pentru o soluţiune, fie şi numai provizorie, deoarece la 17 a l. c. se redeschide Reichsratul şi atunci noul guvern va trebui să fie deja format. Aceasta o reclamă şi gravele probleme ce aşteaptă deslegarea lor dela parlament încă în decursul anului acestuia.

A intra în combinaţiuni asupra posibilităţilor ce pot obveni în partea de dincolo a monarchiei ar fi pentru noi nu numai un lucru riscat dar şi nefolositor. Ceea ce am voit să accentuăm însă în faţa crizei guvernamentale din Austria, care uşor se poate extinde aducând cu sine şi o criză serioasă parlamentară, după ce încordarea între Germanii şi Cehii Boemiei e aşa de mare, este tocmai împrejurarea ce naşte pericolul ca din cauza inimiciţiilor dintre Germani şi Slavi să stagneze iarăşi viaţa constituţională din Austria şi parlamentul să-şi piardă prestigiul ce abia şi-l recâştigase. Eată ce face în aceste momente să ne îngrijim, fiind-că o astfel de stare de lucruri va duce numai apa pe moara supremaştilor unguri dela noi şi ar putea veni în ajutor planurilor lor în ce priveşte zădărnicirea unei reforme electorale cinstite pe baza votului universal.

In senzul proverbului străbun Ungurii totdeauna s'au bucurat când Germanii şi Slavii din Austria s'au certat şi s'au sfâşiat între ei, făcând cu neputinţă ca glasul parlamentului austriac să cadă în cumpăna desvoltării interioare a monarchiei. Preponderanţa guvernelor ungureşti în monarchie derivă numai dela desbinarea celor din Austria. Şi nu zicem că am dori ca Ungaria să nu aibă cât mai mare influinţă pentru apărarea intereselor ei faţă cu Austria, dacă aceasta însă se întâmplă numai pe socoteala naţionalităţilor din Ungaria şi cu paguba lor, atunci, mărturisim, nu putem simpatiza nici decum cu o astfel de preponderanţă.

Putem afirma în toată liniştea, că guvernanţii noştri unguri în cei 50 de ani din urmă au avut să mulţămească cele mai multe din succesele lor politice, şi mai ales din acelea ce tindeau la întărirea egemoniei lor, mai mult norocului decât minţii şi pătrunderii lor. Şi norocul era în constelaţiunile interioare şi exterioare, cari mereu le-au venit în ajutor când cu gândul nu gândeau. Ei se bucură şi acum de ceea-ce se petrece în Austria, în speranţa că le va ajuta şi de astă-dată să iasă din strâmtoare. Toate merg însă numai până la un loc.

Nu ştim cum se vor mai desfăşura lucrurile în Austria. Incordarea cea mare dintre Germani şi Slavi nu se poate lua însă atât de tragic, fiindcă procesul de desvoltare naţională în Austria e foarte înaintat şi deci e speranţă că se va găsi mijlocul de a susţinea echilibrul sdruncinat între naţiunile Austriei şi că pacea se va restabili. Aceasta e de dorit pentru echilibrul chiar ce trebue să existe între cele două jumătăţi ale monarchiei, ca această monarchie să nu ofere şi în viitor tristul spectacol de a fi guvernată la Viena şi la Budapesta pe baza unor sisteme din punct de vedere principiar diametral opuse.

Inchiderea delegaţiunilor austro-ungare. In şedinţa de Sâmbătă, delegaţiunea austriacă a adoptat budgetul marinei. Delegaţii conte Traun şi d-l Biankini au accentuat necesitatea de a se grăbi sporirea marinei de răsboiu. Comandantul marinei, contele *Montecuccoli* a recunoscut că desvoltarea cât mai neîntârziată a marinei ca număr de vase şi ca noutate de model este absolut necesară. Delegaţiunea terminând -şi lucrările, preşedintele ei, d-l Medeysky, a relevat importanţa istorică a sesiunei, constatând că reprezentanţii turturor naţionalităţilor, cu toată tenziunea politică internă, s'au unit în aprobarea actului de anexiune, care, fără a aduce atingere drepturilor nimănui, a sancţionat o stare de lucruri existând în realitate de 30 de ani. Sesiunea a fost declarată închisă în strigătele de »Trăiască împăratul«.

Delegaţiunea ungară, după ce a constatat că aceleaşi hotărâri au fost luate în ambele delegaţiuni, s'a închis deasemenea în mijlocul strigătelor de »Trăiască regele«.

Tratatul comercial româno-austro-ungar. »Pester Lloyd« este informat că delegaţii români au cerut un contingent mult mai mare decât al Serbiei. Vineri era vorba să răspundă delegaţii austro-ungari şi dela cifra lor atârnă dacă se vor urma negocierile ori se vor întrerupe. Se ştie că n'au dat răspunsul. D-l Em. Porumbaru a fost Duminecă la Budapesta, unde a avut o întâlnire cu Aehrenthal, care a arătat dorinţa de a se ajunge la înţelegere. Ziarul spune că 'n România agrarii fac presiuni asupra guvernului ca mai bine să nu închee convenţie decât să facă o convenţie vătămătoare ţării!

Din Budapesta.

Sâmbătă, în 31 Oct. n. 1908.

— Proiectul electoral. — In jurul sancţiunei prealabile. — Cine ar forma guvernul nou? — Ungurii se tem, că în locul politicei de păn' acum introducem lupta de rassă, ca socialiştii cea de classă. —

Sâmbătă în 31 Octomvrie Maiestatea Sa a părăsit Budapesta mergând la Schönbrunn, şi deşi dela audienţa din 21 l. c. în care Andrassy a prezentat pentru a nu se ştie a câta oară proiectul său, s'au împlinit 9 zile, mult aşteptata învoire a Maj. Sale încă n'a sosit.

Care va fi cauza, de ţine Coroana aşa de mult la validitarea părerilor sale? Din multele versiuni notăm următoarele: Se susţine, că în realitate Coroana nu e aceea se hărţuie cu d-l conte Andrassy, că ar vrea din convingeri democratice cu ori ce preţ un vot universal, secret, nefalsificat, ci fiind-că crede că cu un astfel de vot mai uşor va putea compune un parlament, care să voteze urcarea contingentului militar. Guvernul maghiar a observat-o asta, şi de aceea a influinţat asupra delegaţiunii maghiare să meargă discuţia aşa de neted, cum n'a mai mers nici-odată, ca prin asta oarecum să i-se zică Coroanei: »Vezi, se poate oare oameni mai uşor de stăpânit decât aceştia? De ce să se facă »saltul în întunerec« cu votul egal secret?«

Ba se zice că s'au oferit chiar şi să urce contingentul militar, dacă Maiestatea Sa ar fi dispus să aproabe sistemul votului plural şi cu votare pe faţă.

Insă Coroana — fiindcă pe de-o parte, se teme să-şi deie şi acest ultim tromf din mână faţă de aceşti făţarnici, cari în sus fac pe 67-istul, iar în jos pe 48-istul, iar pe de alta fiind-că se teme, că în caz că s'ar aduce în discuţie urcarea contingentului s'ar putea produce o criză şi guvernul s'ar putea apoi retrage cu cinste dela portofolii, pe când dacă s'ar retrage pe tema, că nu vreau votul universal nefalsificat, ar pierde mult din popularitate, — Coroana nici n'a voit să fixeze un *junctim* între votul universal şi urcarea contingentului militar.

O altă cauză principală pentru neaprobarea proiectului de vot plural şi pe faţă, este »duhul rău dela Konopişte«, cum îl numesc unele foi maghiare pe Moştenitorul Tronului.

Acesta se zice că nu vrea, ca pe când se va sui pe tron, o parte din imperiul său să fie guvernată pe baza unui drept electoral corupt.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pagini răsleţe.

De *Gavr. Todica*.

Fine.

Ajungând în Coutances ne urcarăm în omnibus pentru nu ştiu ce promenadă. In momentul, când îmi puneam piciorul în scară, îmi veni ideea, fără să mă fi predispus cugetele-mi anterioare, că transformaţiunile, de cari făcui uz pentru a defini funcţiunile fuchsiene sunt identice cu cele din geometria ne-euclidiană. Nu am mai făcut verificare. Nici nu aveam timp, căci abia aşezându-mă în omnibus, am reluat conversaţia începută. Dar aveam certitudine deplină. Intorcându-mă la Caen, am verificat rezultatul pe nerăsuflate, pentru a mă uşura la conştiinţă.

După acestea m'am pus să studiez cestiuni de aritmetică fără ceva mare rezultat aparent şi fără să bănuesc că aceste pot avea cel mai mic raport cu cercetările mele anterioare. Desgustat de nesuccesul meu, merse-i să-mi petrec câteva zile la marginea mării cugetând cu totul la alte lucruri. In o zi, plimbându-mă pe terenul stâncos, îmi veni ideea, iarăşi cu aceleaşi caractere de scurtime, de spontaneitate şi de certitudine imediată, că transformaţiunile aritmetice de forme cvadratice ternare indefinite sunt identice cu cele ale Geometriei ne-euclidiene.

Intorcându-mă la Caen, reflectai asupra acestui resultat trăgând consecvenţele. Exemplul formelor cvadratice îmi arăta, că sunt şi alte grupe fuchsiene afară de cele corăspunzătoare seriei ipergeometrice. Văzui că li-se poate aplica teoria serilor thetafuchsiene. Mi-am propus, fireşte, să formez toate aceste funcţiuni. Mă aşezai sistematic la lucru, terminând una după alte toate operele înaintate. Totuşi mai era una, care se ţinea şi a cărei resolvire avea să mă libereze de pe scaun. Dar toate sforţările mele nu mi-au servit decât să mă facă să cunosc mai bine greutatea. Toată munca aceasta îmi fu perfect conştientă.

Pe deasupra, plecai la Mont Valérien, unde trebuia să-mi fac serviciul militar. Aveam deci preocupaţiuni foarte diferite. In o zi trecând bulevardul, îmi apăru deodată resolvarea dificultăţii, ce mă împedecase. Nu am cercat să o aprofundez imediat. Abia după serviciul meu, am reluat cestiunea. Aveam toate elementele. Trebuia numai să le adun, să le ordonez. Imi redactai deci Memoriul definitiv într'o trăsătură şi fără nici o greutate.

*

Mă voiu mărgini la acest exemplu. Nu e de ce să le înmulţesc. Observaţiunile raportate şi de ceilalţi matematiciani în ancheta »Invăţământului matematic« nu pot decât să le confirme.

Ce trebue să vă surprindă din capul locului, sunt acele aparenţe de iluminaţie subite, semne vădite de o lungă lucrare inconştientă anterioară. Rolul acestei lucrări inconştiente, în invenţiunea matematică, mi-se pare incontestabil şi urmele lui s'ar putea afla şi în alte casuri, unde e mai puţin evident. Câte-odată omul lucrează la o cestiune dificilă. Prima oară nu face nimic bine. Apoi ia un repaos mai lung sau mai scurt şi se aşează din nou la masă. In cursul primei jumătăţi de oră, nu află nimic. Apoi, deodată ideea decisivă se prezentă spiritului. S'ar putea zice, că lucrul conştient a fost mai roditor prin întrerupere şi că odihna a redat spiritului forţa şi înviorarea. Dar e mai probabil, că acest repaos a fost umplut prin o lucrare inconştientă şi că resultatul acestei lucrări s'a relevat apoi geometrului. Numai cât, revelaţiunea, în loc să se ivească în cursul unei plimbări sau unei călătorii, s'a produs în o periodă de lucrare conştientă, dar independentă.

Lucrarea inconştientă nu e deci posibilă, nu e fecundă, decât dacă e precedată şi urmată de o periodă de lucrare conştientă. Aceste inspiraţii subite nu se produc niciodată, decât după multe zile de sforţare voluntară, ce pare absolut neroditoare şi când omul crede că nu face nimic bun, când i-se pare că apucă pe cale greşită. Aceste sforţări nu sunt deci atât de sterile pe cât se crede. Ele pornesc maşina inconştientă....

Necesitatea perioadei a doua de lucru conştient, după inspiraţie, o pricepem şi mai bine. Trebue să punem în lucrare resultatele acestei inspiraţii, trebue să deducem consecvenţele imediate, să le ordonăm şi să redactăm demonstraţiile. Şi îndeosebi trebue să le verificăm. V'am făcut amintire de sentimentul de certitudine absolută, ce însoţeşte inspiraţia. In casurile sus citate nu a fost înşelător şi rare-ori e astfel. Dar trebue să fim precauţi. Câte odată ne înşală, fără ca să fie mai puţin viu. Nu observăm, decât cercând să facem demonstraţia. Eu am constatat acest fapt, când îmi veniau ideile dimineaţa sau seara, în pat, în starea semiipnotică.

Aceste ar fi, pe lângă mulţimea telegramelor dela adunările de protestare ce se ţin în ţara 'ntreagă, cauzele principale, că Majestatea Sa l'ar fi primit foarte aspru pe Andrassy, care crezând că în apele diplomatice tulburate de anexiunea Bosniei şi a Herţegovinei şi de declararea Bulgariei de regat independent, va putea pescui cu uşurinţă.

Maiestatea Sa se zice c'ar fi zis la audienţa din 21: »Aşi dori să mă lăsaţi în pace cu astfel de târgueli acum, când am atâtea de rânduit. Imi cunoaşteţi punctul de vedère, voinţa; de vă puteţi acomoda, bine, de nu, se vor vedea consecvenţele.« Andrassy a încercat să mai argumenteze cu aceea, că a promis, că până în zece Noemvrie va prezenta proiectul; atunci Domnitorul a răspuns, că nu cunoaşte încă proiectul despre împărţirea cercurilor electorale şi cel al procedurii curiale şi că-şi rezervă dreptul a reveni peste câteva zile asupra proiectului prezentat.

Ce se va întâmpla la caz că proiectul lui Andrassy n'ar primi aprobarea prea înaltă?

Andrassy şi-a dat cuvântul că până în 10 Noemvrie va prezenta proiectul aşteptat de ţara 'ntreagă. Adevărat că au fost şi vor mai fi miniştri, cari să nu se ţină de cuvânt, dar despre Andrassy se vorbeşte că-i cu mult mai »cavaler«, decât să nu-şi implinească promisiunea.

Deci proiectul va fi prezentat şi fără sancţiunea anterioară şi se va da spre discuţie unei comisii speciale, care va tot desbate şi trăgăna, lăsându-i timp lui Andrassy să mai încerce a »capacita« Coroana. Dacă însă n'ar succede asta nici cum, s'ar declara sesiunea dietei de încheiată şi s'ar deschide îndată o altă sesiune. Şi fiindcă orice proiect, ce urmează a se desbate, trebue prezentat din nou la începutul fiecărei sesiuni, ar succede ca, ne mai prezentând proiectul de lege electoral, acesta să dispară din ordinea de zi.

Insă asta ar produce cu siguranţă căderea lui Andrassy şi poate a cabinetului întreg, mai ales fiind-că s'a declarat de câteva ori, că acest cabinet stă sau cade cu proiectul acesta; se va compune un guvern nou.

La caz că ar cădea numai Andrassy, în locul lui ar veni contele Zychy Ianos, membru în partidul poporal, care ar fi cu mult mai aplicat a-i face Coroanei pe plac, decât Andrassy.

Dacă însă ar cădea cabinetul întreg, atunci înainte de toate s'ar sparge coaliţia, apoi s'ar compune întreg guvernul din sânul partidului kossuthist. In frunte ar sta *Kossuth*. Ministru de interne ar fi *Justh*. Din partidul constituţional o parte, sub conducerea lui Wekerle şi Szterényi, s'ar alătura la partidul guvernamental, celalalt ar trece în opoziţie sub conducerea lui Andrassy.

S'ar face din nou o grămadă de comande de conscrieri patriotice la oficiul central de statistică, — dar sistemul plural ar fi răsturnat pentru totdeauna.

— In numărul din 29 Oct. a ziarului lui Apponyi şi a „imperialiştilor« de forţă (»B. H.«) a apărut un articol de fond, pe care ori cine îl va ceti, va şti, că e scris de teribilul patriot Jancsó Benedek, şi va vedea, cine dă azi direcţia politicei naţionale de exstirpare.

Căci autorul spune, că a fost exmis şi a inspectat 35 de şcoli săseşti şi româneşti (ştim că Jancsó B. a fost exmis să controleze şcolile din comit. Sibiiului).

Spune apoi că după reîntoarcere a avut următoarea convorbire cu un deputat naţionalist. La observarea lui Jancsó, că peste 1—2 decenii toţi cetăţenii ţării vor şti atât ungureşte, cât îi este fiecăruia de lipsă între împrejurările, între cari trăeşte, (atâta cât au lipsă ştiu doară şi azi, şi anume: nimic), deputatul l'a întrebat: nu ştie, că naţionalităţile au de gând să-şi părăsească şcolile, ceea ce ar aduce ţara într'un mare hal, neavând statul atâţia bani, cât să poată zidi şcoli nouă şi să plătească atâtea mii de învăţători.

Când Jancso răspunde, că totuşi s'ar şti scoate statul, deputatul îi răspunde, că totodată *se va introduce în locul luptei naţionaliste de azi o luptă de rassă*, adecă în locul luptei de azi dintre intelectualii maghiari şi cei naţionalişti se vor conduce în luptă massele poporului. Intocmai precum au lucrat socialdemocraţii, cari nicidată n'ar fi ajuns la aşa putere, de n'ar fi introdus lupta de classe.

Apoi Jancsó îşi urmează firul de idei astfel: N'am luat în serios spusele acelui deputat, »*căci in convorbiri politice, în discuţii şi dispute omului îi place să spună vorbe mari, dar în viaţa practică rămân vechile stări de lucruri*«. (Ce bună sentinţă pentru scrierile lui Jancsó Benedek!) Dar cetind foile Românilor şi văzând ce se întâmplă la adunările lor politice, culturale şi sociale şi observând cu atenţiune mare relaţiunea dintre poporul maghiar şi român unde locuesc împreună, am văzut, că convorbitorul meu n'a spus vorbe şi ameninţări goale.

Boicotul şi lupta de rassă începe a eşi la iveală pe neobservate pe toată întinderea luptei naţionaliste. Pressa şi oratorii într'una propovăduesc ca să se isoleze cu totul, atât intelectualii, cât şi poporul, de viaţa maghiară şi să se organiseze într'o societate naţională unitară.

Această deviză a dat'o Nicolau Iorga profesor la univ. din Bucureşti, într'o conferinţă ţinută la Sibiiu pare-mi-se acum doi ani. Apoi s'a pornit o goană turbată împotriva tuturor celor ce întră într'un institut economic, social ori cultural străin. Cetim într'una că colo şi colo s'au întâmplat încăierări sângeroase între ţăranii români şi maghiari; aceste cazuri, să ştiţi, că nu sunt întâmplătoare lupte de flăcăi îndrăgostiţi, ci sunt simptomele luptei între rassă şi rassă. Şi unde se întâmplă ciocniri cu jandarmii, jandarmii sunt atacaţi numai fiind-că sunt jandarmi maghiari.

Ei vreau să facă din Ungaria Balcan. Dar aceasta să nu ne descurajeze. Căci dacă în Boemia se luptă Cehii cu Germanii, în Carniolia Slovenii cu Germanii, în Galiţia Rutenii cu Polonii şi nu fac Balcan, să nu ne temem că ne va considera pe noi Europa de Balcan.

Şi încheie eruditul bărbat Jancsó Benedek cu cuvintele: ...»dar însutit trebue să ne stee gândul într'acolo, ca asemenea scene să le stârpim încă din germene şi să le facem imposibile pe teritoriul Stului Ştefan«.

Va zice cineva: aceste sunt părerile personale ale unui scribler jidan de pe la gazetele infecte ungureşti, căci nu se poate crede, că un om cuminte, văzând că prin procedeul vitreg al guvernelor preocupate se produce lupta de rassă, ale cărei urmări se văd în Austria şi încep a se vedea şi se vor simţi cu scrâşniri de dinţi şi la noi, — să îndemne nu la o împăcare echitabilă, ci la o »zdrobire şi mai vehementă«.

Dar celce este de credinţa asta se va vedea înşelat, căci există o foarte mare asemănare între măsurile recomandate de Iancsó B. şi cele urmate de guvern. Căci în aceeaşi zi se poate ceti prin foi: Ministrul de interne a detras debitul postal următoarelor cărţi valahe: N. Iorga: Lupta pentru limba românească; N. Iorga: Ceva despre Ardealul românesc şi viaţa culturală română de astăzi (conferinţele ţinute la Sibiiu amintite mai sus de I. B.); Omagii lui Ştefan cel Mare; »1848. zile de revoluţie« de Colescu; »Amintiri din viaţa militară« de Grecu.

Şi tot în aceiaşi zi se poate ceti, că în şedinţa comisiunei ce se ocupă cu censurarea proiectului de budget pe 1909, după o propunere, ca să se sporească jandarmeria, Ugron Gábor face următoarea propunere: »Aşi dori, ca mai ales între naţionalităţi jandarmeria să fie aşezată nu în casărmi închiriate, ci proprii şi *scutite de foc, ca la caz de revoluţie acestea să le ofere jandarmilor scutul trebuincios împotriva atacurilor mulţimii.*«

Andrassy răspunde, că aproabă ce zice Ugron, dar nu-s bani. Se crede că şi între împrejurările de faţă jandarmeria va putea apăra ordinea şi va putea rămânea stăpână pe situaţie...

Cor.

Independenţa Bulgariei. Agenţia bulgară spune, că guvernul a hotărât să însărcineze pe ministrul comerţului A. Liaptcew, să meargă la Constantinopol spre a trata cu guvernul otoman recunoaşterea independenţei Bulgariei. Ministrul a plecat Sâmbătă la amiazi însoţit de d-l Miltchew, şeful protocolului la ministerul de externe, în calitate de secretar.

Ţarul şi misiunea sârbă. Primind misiunea sârbă, ţarul a asigurat pe delegaţi de interesul binevoitor ce Rusia îl are faţă de Serbia, sfătuind însă să se păstreze linişte în timpul negocierilor.

Principele moştenitor al Serbiei a primit Duminecă la palatul de iarnă pe preşedintele Dumei Komjakow şi pe mai mulţi membrii ai Dumei.

Preşedintele Dumei către Skupştina sârbească. Preşedintele Dumei Komjakow a adresat preşedintelui Skupştinei o telegramă de următorul cuprins: »Am primit din Serbia telegrame cu ocaziunea recentelor evenimente din lumea slavă. In aceste timpuri grave de încercare vă trimitem tuturor camarazilor din Skupştină şi vouă autorilor acelor telegrame o îmbrăţişare frăţească. Credem că soluţiunea *paşnică* a cestiunilor internaţionale ridicate acum la noi şi în toată lumea slavă va garanta un viitor sigur slavilor credincioşi din vest.

Manifestaţiunile pentru votul universal.

Afară de numeroasele adunări poporale româneşti şi slovace în număr de peste o sută, cari s'au ţinut Duminecă în ţinuturile locuite de naţionalităţi, au fost convocate în aproape toate centrele mai mari ale ţării şi numeroase adunări socialiste în cari s'a protestat contra votului plural şi s'au adresat depeşe omagiale Maj. Sale Monarhului.

Adunările româneşti anunţate s'au putut ţinea, după cum aflăm, şi au fost foarte bine cercetate. Numai în câteva locuri satrapii din fruntea administraţiei au oprit pe motive ridicole ţinerea lor.

Despre adunările româneşti de Duminecă am primit pentru azi următoarele rapoarte:

Adunarea din Alba-Iulia.

Alba-Iulia, 1 Nov. 1908, oara $3^1/_2$.

Adunarea convocată aici în cestiunea votului universal, de către fruntaşii români din Alba-Iulia şi satele din jur, a reuşit bine. Dintre deputaţi au luat parte d-l Iuliu *Maniu*.

Constituirea s'a făcut în modul următor: Preşedinte d-l Rubin *Patiţia* advocat, secretari d-nii Dr. *Velican* şi Dr. Rubin *Patiţia*, jun.

In cuvântul de deschidere d-l preşedinte i-a tălmăcit poporului stăruitoarea agitaţie, ce se face pentru votul universal în toată ţara.

D-l Ioan *Teculescu*, protopopul Albei-Iulia, care aşa de bine îşi înţelege chemarea de păstor al turmei sale, i-a arătat poporului adunat însemnătatea cărţii, a luminii, fără de care nu există progres.

Urmează punctul de forţă al programului: Vorbirea d-lui Dr. Iuliu *Maniu*. E o cuvântare cuminte, ţinută în marginile pure ale programului nostru naţional, şi ilustrată cu exemple potrivite, cari ţin trează luarea aminte a poporului, smulge lacrămi din ochii bătrânilor şi face să tresară de nădejde inimile tinerilor. Are credinţa şi nădejdea, că Majestatea Sa işi va ţine cuvântul şi că chiar dacă nu s'ar face încă lege votul universal, continuând lupta conştie şi însufleţită, ne vom dobândi totuşi drepturile, ce ni se cuvin.

S'a trimis o telegramă omagială Majestăţii Sale şi s'a primit cu însufleţire unanimă un proiect de rezoluţie, prin care poporul adunat se declară aderent al votului universal, egal şi secret şi cere cu hotărâre înscrierea lui în lege. Adunarea o închide d-l preşedinte la oarele $4^1/_2$.

Cor.

*

Adunarea din Şeica mare.

Despre adunarea aceasta am primit un raport mai lung, pe care-l vom publica în numărul nostru poporal. Amintim aici pe scurt, că adunarea, presidată de d-l Dr. N. *Racoţia* a avut un succes frumos. După deschiderea adunării au luat cuvântul d-nii advocaţi Dr. D. *Roman*, Dr. *Moldovan* şi părintele P. *Moruşca* vorbind despre situaţia politică internă a ţării şi insistând în deosebi asupra votului universal. De încheiere s'a votat o moţiune de protestare şi s'a adresat o telegramă omagială Maj. Sale.

*

Oprirea adunărei din Feneşul-săsesc.

Ni-se scrie: Meetingul în favorul votului universal conchemat de ţărani în Feneşul săsesc pe 1 Noemvrie pretura din Gilău l-a interzis şi de astă-dată pe motivul iscodit, că ar bântui morburi lipicioase.

Se ştie că în tot jurul acela nu sunt boalele invocate, adecă difterie şi tifus, ci singur copilul de 3 ani al poştaşului din Feneş este bolnav, dar şi acesta numai răcit.

Poporul e consternat pentru-că medicul comitatens însuşi i-a declarat primpretorelui că la drept spunând, morburi lipicioase nu sunt. Dar dacă copilul postaşului din Feneş e şi în tifus şi în difterie, pentru ce nu se pune sub carantină familia poştaşului, ci i-se lasă publicului frecuenţa liberă în localul public al poştei şi contactul cu familia infectată.

Vom căuta rostul acestor proceduri cu atât mai vârtos, că publicul din afirmativele ţinuturi contagioase are libertatea de a se aduna la târgul de acum al Clujului.

Ţăranii indignaţi.

Din dieta Bucovinei.

Vineri dieta Bucovinei a ţinut o şedinţă de 15 oare, în care s'au resolvat cele mai însemnate obiecte dela ordinea zilei.

La punctul *reforma electorală* pentru dietă refereazǎ scurt deputatul Dr. *Onciul* şi al doilea referent *Hormuzachi* aduce un proect pentru instituirea unei comisiuni permanente pentru deliberarea unei reforme electorale. Ca primul orator dep. *Volcinschi* constată, că toată vina o poartă Jidanii şi Nemţii, dacă nu s'a putut face reforma electorală. Primul proiect de lege nu s'a sancţionat şi de atunci au trecut trei ani fără ca să se facă o lege nouă. Cu toată concilianţa conservatorilor, cu toate că conservatorii au cedat în curia lor 2 mandate, cu toate că Jidanii au în camera de comerciu 2 mandate, deci 4 mandate din curii privilegiate, cu toate aceste ei combat reforma. Dep. evreu *Straucher* cearcă să combată constatarea, că Jidanii ar fi vinovaţi, că reforma electorală nu s'a putut face şi se exprimă pentru crearea unui catastru naţional, care să le asigure un număr anumit de mandate. Deputatul *Wiedmann* arată ce daună îndură Nemţii prin alianţa lor cu Jidanii şi spune că unica scăpare a Nemţilor este alianţa lor cu creştinii-sociali. Dep. *Lupu* declară, că s'a făcut o reformă electorală, care era justă pentru toate naţiunile şi care cu durere a trebuit să cadă la rezistenţa Jidanilor şi a Nemţilor şi guvernul poartă aici vina, că nu s'a interesat destul de cestiunea aceasta. Românii au fost mânaţi în tabera creştin-socială prin purtarea obraznică a Jidanilor. Jidanul *Straucher este tatăl ideii creştin-sociale în ţară.* Jidanii fac foarte rău, că se amestecă în divergenţele dintre Români şi Ruteni.

Legea s'a primit în fine cu unele schimbări neînsemnate. Tot aşa şi rezoluţiunea comisiunei. Şedinţa s'a continuat după masă.

Deasemenea s'a primit şi proiectul despre *regularea salarelor învăţătorilor*. La desbaterea preliminarului fondului şcolar dep. *Onciul* propune o rezoluţiune, în urma căreia învăţătorii să capete deja cu 1 Decemvrie un adaos de scumpete, expunând cu ocazia aceasta, că ţara poate să aibă noue izvoare de venituri din concesiunile pe cari să le ia ţara. Rezoluţiunea se primeşte unanim.

Se mai primeşte o rezoluţiune a dep. *Skedl*, care cere dela guvern crearea de *clase paralele române la gimnaziul din Rădăuţ* şi o rezoluţiune a dep. Simionovici, care merge într'acolo, ca guvernul să întreprindă paşii necesari. ca să se creeze o catedră *pentru istoria română la universitatea* din Cernăuţi. Referentul N. Flondor salută cu bucurie această propunere, fiindcă prin crearea unei catedre de acest fel s'ar îndrepta un păcat, care s'a comis faţă de naţia română; în întreagă Europa nu există un popor, care să nu aibă ocazie să-şi înveţe istoria sa.

La miezul nopţii s'a început *desbaterea budgetului*. In numele Românilor a luat cuvântul dep. *Onciul*, care a expus feliuritele gravamine ale Românilor pe toate terenele administraţiei, cerând sanarea lor. A spus între altele, că Românii nu pot avea încredere în căpitanul ţării bar. G. Wassilko, care a încredinţat administraţia ţării ruteanului Dr. Smal-Stocki, care la rândul său a *rutenizat* administraţiunea autonomă a ţării. Mai mulţi deputaţi nemţi, evrei şi ruteni au încercat să combată afirmaţiunile dep. Onciul.

La propunerea dep. Langenhan şi la dorinţa dep. Straucher se votează căpitanului ţării încrederea deputaţilor Nemţi, Jidani şi Ruteni. Dep. Volcinschi, fiind foarte obosit din cauza oarei înaintate, n'a putut fini vorbirea sa. Votarea budgetului a fost o adevărată comedie — scrie ziarul »Românul«. — O propunere se primia la votare şi mai târziu, venind un deputat în fire, cerea încă odată votarea aceleiaşi propuneri, care apoi nu se primia. Şi cu ocazia aceasta Rutenii cu Jidanii şi Nemţii simţind, că prin aceea că o parte din deputaţii români au părăsit dieta din cauza enormei incordări de 15 ceasuri, ei au majoritatea, au început cu cunoscuta lor loialitate (?) să respingă unele propuneri votate în comisiuni şi anume acele, care erau neplăcute căpitanului ţării. Dep. Onciul a protestat în contra acestor siluiri şi şi-a rezervat dreptul de a face în şedinţa de Sâmbătă propunerea să se reasumeze aceste votări.

Nou meeting naţional la „Dacia“.

Bucureşti, 19 Octomvrie 1908.

Duminecă, în 19 Octomvrie a fost la „Dacia«, un nou şi impunător meeting în legătură cu politica orientală şi în deosebi cu împrejurările prin cari trec Românii din Ardeal în timpul de faţă.

Istorica sală »Dacia«, în care s'au pregătit atâtea evenimente din trecutul României, nu mai încăpea pe cetăţenii capitalei României, cari veniseră cu steagurile diferitelor societăţi şi corporaţii, în frunte.

Intrunirea s'a început la ora 2 p. m. sub presidenţia d-lui *Ioan Heliade Rădulescu*, fiul nemuritorului, prin vorbirea d-lui *Davidescu*, care făcând istoricul României dela revoluţia din 1848 încoace, zice că vecina Austro-Ungaria, faţă de toate actele însemnate din viaţa statului român avu o atitudine nu de *amică* ci de duşmană făţişă, spune apoi cum această vecină socotindu-se prietenă a Regatului românesc, nu se sfieşte în acelaşi timp să asuprească în tot chipul pe cele 4 milioane de Români din această monarchie.

D. *Mihalcea* învinueşte partidele politice din ţară pentru modul cum e România tratată de Austro-Ungaria în cestiunea orientală şi pentru lipsa ori-cărei margini în tratamentul fraţilor noştri de către vecinii şi aliaţii României.

D. *Cristu Negoescu* după ce vorbeşte de chipul în care s'a răpit Bucovina, de ocupaţia temporară, cu gând viclean a Olteniei, se declară, ca şi oratorii cari l'au precedat, pentru o politică externă care se ţină seamă şi de sentimentele neamului românesc şi apoi de interesele aşa zise „superioare« ale politicei mari. — Şi interesele mari ale României cer ca să cultivăm mai mult legăturile cu micile state din Balcani, iar nu cu Austro-Ungaria, care ţinteşte la robirea economică a aliaţilor săi mai mici — şi spre acest scop ea îşi caută în Bulgaria o nouă prietină spre a câştiga acolo pe calea economică măcar aceeaşi influenţă, pe care o are în România. Dar oratorul pledează în deosebi pentru o politică externă care să fie expresia fidelă a sentimentelor noastre faţă de sora noastră bună Italia, dreaptă şi cinstită in politică faţă de ori-ce popor.

Seria discursurilor a fost încheiată de d. Tache *Policrat*.

De aproape toţi oratorii a fost atinsă cestiunea legăturilor comerciale dintre Austro-Ungaria şi România, legături, cari au făcut'o vazală pe aceasta din urmă. Iar comisiunea română, care s'a dus la Viena pentru încheierea convenţiei comerciale sau va câştiga pentru România deschiderea pieţelor austro-ungare spre a-şi desface produsele sau, dacă nu, va rupe orice târguială.

De la »Dacia« publicul, care la eşire a umplut toată strada Carol şi Calea Victoriei, a mers cu drapelele în frunte şi cu muzica militară cântând »Deşteaptă-te Române« până la statuia lui Mihai-Viteazul din faţa Universităţii.

Aici s'au mai ţinut câte-va discursuri şi apoi publicul a început a se risipi.

Se crede că întrunirea de Duminecă este numai începutul unei serii de mai multe întruniri având ca scop principal protestarea împotriva încercărilor tot mai grele la care sunt supuşi Românii din Ardeal de către vecinii noştri.

La sfârşitul întrunirei s'a citit următoarea

Moţiune:

»Cetăţenii capitalei, întruniţi în sala »Daciei« pentru a discuta asupra ultimelor evenimente din orientul european, în urma cuvântărilor ascultate, declară că politica externă a statului român trebue să aibă drept călăuză externă sentimentele naţionale şi interesele economice ale statului român. Constată cu părere de rău că alipirea României la politica Austro-Ungariei n'a produs decât rezultate dezastruoase pentru interesele economice ale statului român din cauza atitudinei neleale şi dujmănoase a conducătorilor politicei din monarhia vecină.

Mai constată cu durere că Românii de sub coroana Austro-Ungariei şi mai cu seamă de sub coroana Ungariei în loc să fie trataţi ca fraţi ai unui popor prietin, sunt persecutaţi şi loviţi în sentimentele lor de Români.

Protestează contra apăsării fraţilor din Austro-Ungaria şi declară că statul român nu poate arăta prietinie celor cari apasă pe Românii de ori unde.

Invită pe conducătorii statului român ca, înspirându-se din sentimentul unanim al naţiunei române, să dea politicei exterioare o îndrumare mai independentă şi mai naţională şi să strângă relaţiunile cu popoarele ameninţate ca şi Românii din lăcomia vecinilor mai puternici şi cari au ca şi Românii de revindecat drepturi naţionale.

Emite dorinţa ca, dacă oamenii de stat conzideră încă necesară actuala orientare în politica externă să se întoarcă de preferinţă către sora noastră mai mare Italia, ale cărei sentimente de dragoste către România nu s'au desminţit nici odată.

In fine adunarea proclamă şi de astădată în mod solemn solidaritatea indisolubilă a Românilor de pretutindeni«.

M.

Spre orientare.

Pentru alegerile la congres în cercul Braşovului.

Cu unii dintre alegători m'am fost înţeles să candidez, iară dânşii mi-au oferit voturile lor, ca deputat pentru congres pe perioda 1908—1911.

Eu, carele priveam acest mandat de un feliu de cinste oferită pentru serviciile mele publice — fără să o cer, cu atât mai puţin să o storc — am făcut unor domni alegători promisiunea de a candida în presupunere, că voiu putea îndupleca pe d-l Vlaicu să renunţe la acest mandat din aceleaşi motive faţă de mine — care am representat acest cerc 24 de ani — pentru cari dânsul în apelurile sale cere voturile alegătorilor faţă de alţi candidaţi.

Fiindcă nu mi-a succes să înduplec pe d-l A. Vlaicu, nici chiar cu promisul concurs al d-lui protopop Voina: de aceea declar stimaţilor domni alegători, cari s'au angajat faţă de mine, *că eu de astă-dată nu reflectez la mandatul de membru la congres*, prin urmare mulţumindu-le pentru atenţiune, îi desleg şi de obligamentul lor de a vota pentru mine.

Braşov, în 21 Octomvrie 1908.

Ioan Lengeru,
advocat.

STIRILE ZILEI.

— 21 Octomvrie v.

Primirea Monarhului la Viena Sâmbătă, când s'a întors dela Budapesta, a fost solemnelă. Primarul Dr. Lueger a salutat la gară pe împărat, care fu aclamat cu entusiasm de imensa mulţime ce se adunase. Corporaţiunile, elevii şcoalelor şi un foarte numeros public au format cordon dela gară până la palatul dela Schönbrun. Tot oraşul a fost pavoazat. In alocuţiunea sa Dr. Lueger a salutat pe împăratul ca pe măritorul imperiului zicând: »Noi suntem toţi pentru pace, dar vom fi tot-deauna gata a sacrifica averea şi viaţa noastră pentru onoarea şi integritatea imperiului!« Impăratul a mulţămit de primirea solemnelă ce i s'a făcut şi şi-a exprimat bucuria pentru faptul că estinderea suveranităţii Sale asupra Bosniei şi Herţegovinei a găsit asentimentul poporaţiunii vieneze. Impăratul a exprimat speranţa, că va succede a le aranja toate fără ca pacea să fie turburată.

Teatru românesc în Braşov. Comitetul filial din Braşov al societăţii pentru fond de teatru românesc va da *Sâmbătă, în 7 Nov. n.* o reprezentaţie teatrală în sala Redutei. Se vor juca comediile: »*Băi de mare*« şi „*Un leu şi un zlot*“. Amănunte în numerii viitori.

Adunarea generală ordinară a Reuniunei femeilor române din Braşov se va ţinea *Joi 6 (19) Nov. 1908*, în sala cea mare a gimnaziului român la 3 oare p. m. Convocăm pe toate membrele şi le rugăm să se prezente cât se poate de multe, pentrucă dacă nu s'ar prezenta cel puţin $1/3$ parte din numărul total, atunci adunarea nu s'ar putea ţinea. *Braşov*, 21 Octomvrie 1908. *Maria B. Baiulescu* m. p., presidentă.

Avansări în armata comună. Cu ziua de 1 Nov. au fost avansaţi la grade mai înalte următorii ofiţeri şi funcţionari militari români:

De Major: Căpitanii de cl. I-ă: Victor de *Moga*, dela reg. de inf. Nr. 101, permutat la reg. de inf. Nr. 39 şi Basiliu *Popa*, comandant de piaţă (Platzkommandant) în Cluj.

De căpitan cl. I-ă: Căpit. de cl. II-a Demetriu *Bardoşi*, dela reg. de inf. Nr. 5. *De căpitan cl. II-a*: Locotenenţii: Spiridon *Bolta*, la bat. de pioneri Nr. 3; Constantin *Popovici*, la reg. de inf. Nr. 33; Silviu *Patiţia*, la reg. de inf. Nr. 50 şi Corneliu *Frenţiu*, la reg. de inf. Nr. 64.

De locotenent: Sublocotenenţii: Ioan *Poppovics* (?) dela reg. de inf. Nr. 75, permutat la reg. de inf. Nr. 23; Virgil *Madincea*, la reg. de inf. Nr. 50 şi Ioan *Maniu*, la reg. de art. Nr. 17.

De sublocotenenţi: Cadeţii şi aspiranţii de ofiţer: Aurel *Bocicariu*, la bat. de vânători Nr. 28; Iuliu *Idvorjan*, la reg. de inf. Nr. 44; Ioan *Munteanu*, dela reg. de inf. Nr. 61 permutat la reg. de inf. Nr. 64; Constantin *Streoulia*, la reg. de inf. Nr. 31; Kamillo *Roska*, la reg. de inf. Nr. 43; Emanuil *Poppovits*, la reg. de inf. Nr. 48; Ioan *Cloaje*, la reg. de inf. Nr. 5; Ioan *Vătăşan*, la reg. de inf. Nr. 43 şi Ioan *Burda*, la reg. de art. Nr. 23.

In statul numit de armată (Armeestand) au avansat *de căpitan cl. II-a*: Locotenenţii: Adolf *Bassaraba*, ataşat corpului al 9-lea de armată şi Albert *Romoşan*, la judeţul superior militar. *De locotenent-auditor*: Locotenentul Aaron *Suciu*, dela reg. de inf. Nr. 62, permutat la judeţul de garnisoană din Timişoara. *De medic de reg. cl. II-a*: Medicul superior (Oberarzt) Iuliu *Moldovan*, la reg de inf. Nr. 32. *In branşa registraturei militare*: De *oficial* de registratură militară de cl. I-ă: oficialul de registratură mil. de cl. II-a Ioan *Roman*, ataşat corpului de armată Nr. 2. *In statul de rezervă*: *De locotenent*: Sublocotenentul Iuliu *Gomboş*, la bat. de vânători Nr. 19.

Dela universitatea din Cluj. Inregistrăm cu plăcere ştirea că pretinul şi colaboratorul nostru extern d-l Sever *Dan* a dat Sâmbătă cu succes frumos examenul pentru doctoratul în ştiinţele politice la universitatea din Cluj. Ca teză de doctorat şi-a ales tema: »Proporţionalitatea pedepselor în bani«.

Reprezentaţiunea teatrală, dată alaltăeri seara în *Cohalm* de către comitetul filial din Braşov al societăţii noastre teatrale sub conducerea artistică a d-lui A. *Bănuţiu*, a avut, precum ni se comunică, un succes frumos. Cohălmenii au făcut membrilor comitetului nostru filial o primire foarte cordială.

Medic român în Cluj. D-l Dr. Toma *Madincea* ne comunică, că după un şir lung de ani petrecuţi în calitate de medic militar, şi în serviciu de spital, şi-a început activitatea ca medic civil în Cluj Bocskay-tér Nr. 3.

In memoria regretatului compozitor român Tudor cav. de Flondor societatea corală »Armonia« va aranja Joi în 5 Nov. n. un concert. Secretarul societăţii d-l E. [illegible] va rosti un discurs comemorativ, iar corul societăţii va esecuta mai multe compoziţii de-ale regretatului nostru artist.

O invenţiune a prinţului moştenitor german. Dela Berlin se anunţă că »Kronprinzul« a inventat nişte butoni noui de manchete. »Monitorul oficial al imperiului« anunţă în adevăr la rubrica »brevete de invenţiune« următoarele: »44. a. W., 30,139 butoni de manchete dublii — Wilhelm, Kronprinz al Germaniei şi Prusiei, adresa imperială: Potsdam. 11 Iulie 1908«.

Numărul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ se poate comanda direct sau prin librării cu preţul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria şi 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România şi străinătate.

Venitul curat ce va rezulta din desfacerea ediţiei jubilare, a „Gazetei“ *se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziariştilor români din Transilvania şi Ungaria.*

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta. 3 Nov, Adunarea poporală românească convocată pe alaltăeri în comuna *Cubin* (com. Timiş) a fost disolvată cu forţa, iar adunarea din *Abrud-sat* oprită.

Budapesta. 3 Nov. „Südslavische Corespondentz“ află din Bucureşti, că poliţia fiind încunoştiinţată, că cu prilejul meetingului de Duminecă s'ar plănui demonstraţiuni în faţa ambasadei austro-ungare, edificiul ambasadei a fost înconjurat în oarele de dimineaţă de miliţie, iar în străzile laterale s'au postat poliţie şi pompieri. Sala dela „Dacia“ a fost deasemenea ocupată de un detaşament de poliţie. Casele erau decorate cu drapele iar cetăţenii purtau cocarde naţionale. In convoiul demonstrativ de mai multe mii, se aflau şi femei şi fete.

Berlin. 3 Nov. Corespondentul din Belgrad al ziarului „Lokalanzeiger“ e informat din loc competent, că *călătoria prinţului moştenitor George la Petersburg stă în legătură cu intenţiunea regelui Petru de a abdica dela tron.* Se spune că regele Petru şi-ar fi dat învoirea la aceasta şi că după reîntoarcerea fiului său va părăsi Sârbia şi se va stabili la Paris. Cauza retragerei regelui Petru e că îi s'a făcut absolut imposibil să fie primit la curţile europene. Moştenitorul George să se fi obligat faţă de Ţar, ca înaintea întrunirei conferenţei internaţionale nu va începe nici un războiu iar după urcarea pe tron va forma un cabinet sub şefia lui Pasici, în care se fie reprezentate toate puterile.

Petersburg. 3 Nov. Ministrul de externe Isvolszky a comunicat preşedintelui şi membrilor Dumei, că *Rusia nu ia la cunoştinţă anexarea Bosniei şi Herţegovinei* şi că în urma acesteia conferinţa internaţională nu se va ţinea.

Viena, 3 Nov. Programul Rusiei pentru conferenţa viitoare a sosit la oficiul de externe. Nota despre recunoaşterea anexiunei însă n'a sosit. Dacă va sosi această notă, conferenţa nu se va întruni.

Noutăţi literare

apărute în editura Institutului de arte grafice şi editură „Minerva“

Se pot provoca prin Librăria „*Gazetei Transilvaniei*“ adaugându-se la preţ pentru porto 20 bani.

Cathon Theodorian. **Sângele Solovenilor.** Subiectul acestei mari povestiri este o temă a eredităţei, desfăşurându-se în cadrul raporturilor dintre marii propietari de pământuri şi ţăranii de pe acele pământuri. Autorul cunoşte foarte bine împrejurările din viaţa de la ţară, şi ştie să ni le redea cu vigoare. Preţul Cor. 1.50.

C. Sandu-Aldea. **Sfaturile unui plugar.** — Plugarii noştrii, de câtva timp au început să simţă lipsa cărţilor în care ar putea găsi îndrumările de trebuinţă, în diferite îndeletnicirí ale gospodăriei. D. C. Sandu-Aldea, ca un neobosit cărturar, pricepător în materie, în această carte dă o serie de sfaturi dintre cele mai de căpetenie. Preţul, 0.50 bani.

Ion Bârseanul. **Dor pustiu.** — Iată în sfârşit o carte care ne spune ceva cu totul nou. Căci nouă este atât marea istorisrire „Dor pustiu“ precum noua este şi arta acestui scriitor de mare talet. S'a prezis, de un critic autorizat, că acest scriitor ne va da lucruri suprinzătoare, şi ne bucurăm că acea prezicare s'a îndeplinit. Citiţi în această carte: Intunerecul, In oraşul fermecat, Iorgu Halıţki, sau Frumoasa Hanum, şi veţi vedea ce înseamnă „talent literar“.

Al. Cazaban. **Chipuri şi suflete** — Un tânăr scriitor, cu multă vervă şi multă îndemnare, ne dă în acest volum o culegere dintre cele mai interesante nuvele şi schiţe. Din toate paginile d-lui Cazaban răsare o mare dragoste de adevăr şi o mare pricepere artistică. Se pare că autorul a văzut aidoma toate împrejurările pe care atât de meşter ştie să le redea. Preţul Cor. 1.50.

Caleidoscopul lui A. Mirea. — D-nii D. Anghel şi St. O. Iosif, poeţii a căror colaborare la Sămănătorul şi Viaţa Românească din Iaşi, e îndestul de cunoscută au reunit în acest volum minunatele lor şarje umoristice, care vor face deliciul celor mai dificili cititori. In monotonia vieţi de toate zilele, această carte aduce tocmai cea ce lipseşte, nota veselă, care este un izvor de energie sufletească. Versurile celor doi poeţi au toată muzicalitatea necesară acestui fel de producţie literară, şi cartea e menită să aibă un frumos succes. Preţul, Cor. 1.50.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu
Redactor respons.: Victor Branisce.

Dela vicecomitele comitătului Brassó.

Nr. 10432—1908.

Publicaţiune.

Prin aceasta aduc la cunoştinţă publică, că prima şedinţă a comisiei pentru verificarea **Listei virilişţilor** din comitatul Brassó se va ţinea în sala cea mică a Casei comitatului **în ziua de 5 Nov. st. n. la 10 oare a. m.**

Provoc pe toţi aceia, cari pe baza art. de lege anul 1886. XXI. §. 26, doresc să fie luaţi în consi derare ca să li se socotească darea directă de stat ca duplă, sa-şi prezenteze în scris sau verbal îndreptăţirea.

Brassó, la 1 Novembre 1908.

JEKELIUS,
vicecomite.

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Noemvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%.	109.90
Renta de corone ung. 4% . . .	92.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	81.45
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	92.65
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.50
Impr. ung. cu premiĭ	186.50
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin .	— —
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀ . . .	96.25
Renta de argint austr. 4²/₁₀ . . .	96 05
Renta de aur austr. 4% . .	114.95
Renta de corone austr. 4% . . .	96 25
Bonurĭ rurale ungare 3½% . . .	86.—
Losurĭ din 1860	152.—
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	740.—
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	632.50
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung. .	1746.—
Napoleondorĭ.	19 11
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.07½
London vista	239.47½
Paris vista.	95.32½
Note italiene.	95 10

Cursul pieţei Braşov

Din 4 Noemvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump. 18.74	Vênd.	18.80
Argint român	„ 18 60	„	18.75
Lire turcescĭ	„ 21 40	„	21.60
Scris. fonc.Albine 5%	100.—	„	101.—
Ruble Rusescĭ	„ 2 5 ½	„	2.53
Napoleondori.	„ 19.04	„	19.16
Galbeni	„ 11.20	„	11.40
Mărcĭ germane	„ 117.20	„	117.3

Deposit principal de

Galoci veritabili rusesţi din Petersburg

Galoci de gumi şi Şoşoni

marca recunoscută de clase primă.

Cel mai bun mijloc de apărare contra umezelei şi frigului recomandă cu **preţurile** de concurenţă cele mai

ieftine.

Friedrich Bahmüller,
cel mai mare deposit de încălţăminte,
Braşov, Strada Porţii nr. 18,
(382,1—12.) (în casa proprie).

Vă rog cereţi franco

Prospecte şi mustre de cea mai bună stofă de Stiria

Loden pentru bărbaţi şi dame

vânători, turişti, pădurari, precum şi despre stofe de modă pentru costume de bărbaţi, copii, pardeseuri, Ulster calitatea cea mai ieftină până cea mai fină dela firma primă şi cea mai mare de Export Loden

VINCENZ OBLACK,
liferant al curţii c. s, r. de postavuri
GRAZ, Murgasse 9|b.
316,S—10.

ANUNCIURI

(inserţiuni şi recl.)

sunt a se adresa subscrisei administraţiuni. In casul publicări unui anunciu mai mult se odată se face scădământ care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.

Au sosit proaspăt:

Cele mai bune ICRE negri din Rusia.

Delicatese: Scrumbii preparate (Voll- u. Rollhäringe), Scrumbii în gialatină, Kronsardine, Sardele şi Sardine franţuzeşti în Unt-de-lemn. **Sproten veritabile din Kiel.**

In 2—3 zile soseşte Peşte afumat „Lachs".

In fie-care zi şuncă escelentă, costite afumate, limbă de bou fiartă şi nefiartă. Slănină afumată escelentă.

In toate zilele Kränwürstel proaspeţi şi diferite mizeluri.

Cârnaţi dela Sibiiu ca Delicatesă.

Marţia şi Joia şi Krenwürste.

Lapte gros foarte bun. Smântână. Caşcaval de Carpaţi calitate recunoscută. Imperial. Trapisten. Emental şi brânză de burduf.

Mare asortiment de compoturi şi dulceţuri, Marmeladă, patlagele roşii, şi mazăre verde

Cele mai fine prăjituri pentru ciai. Miere din flori şi lictar la

J. SEEWALDT,
381 1 - 3. Braşov, Strada Orfanilor nr. 6.

Săpunul Schicht marca Cerb se foloseşte **la tot felul** de spălat, pentru calităţile escelente de curăţire: pentru trebuinţa personală, pentru albituri fine şi groase, albe, colorate, mobile, covoare, animale domestice etc. etc. Este lucrat din cele **mai alese materii brute.**

TIPOGRAFIA
A. Mureşianu
Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕdut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORĬ.

CĂRŢĬ DE SCIINŢĂ,
LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.

ANUNŢURI.

REGISTRE şi IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciurĭ.

BILANŢURI.

Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.
Couverte, în totă mărimea

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI şi RESTAURANTE.

PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndĕrĕpt în curte. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1908 şi până în 1 Maiu st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·46 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·30 min séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.
V. Tr. accel. p. Arad la orele 6·05 min. dim.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 12·00 m. p. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
IV. Tren mixt la órele 7·47 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).
V. Tren accel. la orele 4·59 min. dimin.*)
(* până la 15 Noemvrie)

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu Bereczk şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 8·40 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 4·16 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9·46 séra.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraş: (până la Vlădeni).

I. Tren de pers. la ora 5·15 min. dimin.
II. Tren la ora 9·14 minute a. m. (numai la Feketehalom.)
III. Tren la ora 2·45 minute p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·12 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 8·50 min. séra.
V. Trenul accel. la ora 10·00 seara.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dimin. (numai dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu şi Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Trenul accel. la ora 10·14 min. seara.*)
(* până la 15 Noemvrie).

Dela Bereczk-Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·39 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·07 séra.

Dela Făgăraş la gara Bartolomeiu: (dela Vlădeni).

I. Tren accel. la ora 7·58 min. a. m.
II. Tren la ora 10·57 min. a. m.
III. Tren la ora 6·31 min' seara.

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fileri** se vinde la zaraful **Dumitru Pop,** la tutungeria de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**